

A P P E N D I X

AD CAPUT VII. PARTIS SECUNDÆ.

Tam mihi videor Marteni sententiam confutasse meamque confirmasse, ut nemini jam integrum sit dubitare, quin codex Stabulensis, in quo Triumphus S. Remacli legitur, sit seculo decimo tertio exaratus; deinde quin ejus auctor sit seculo duodecimo posterior; denique quin sit impostor nulla fide dignus. Verum quia mendacium & impostura nimis argumentis opprimi, veritas nimis illustrari & firmari nequit; nefas credidi, ea, quæ post editam hanc disceptationem in manus meas venerunt, cum orbe erudito non communicare. Sunt illa trium generum. Primum suppeditant ipsi Stabulenses in libro quem apud A. Regnault Lovanii typis edi curarunt anno 1680, hoc titulo: *Clypeus Stabulensis jurisdictionis*. Hujus in *Clypei* pagina tricesima septima ita loquuntur: *Aërea sunt & ex præmissis omnino erronea, quæ Chapeaville & Ferrarius de Abbatia Stabulensi referunt: tum quia præfata taxæ adversantur: tum quia Chapeaville sua verba desumit* EX SCRIPTORE ANONYMO NEC APPROBATO, QUI TAMEN SUA SCRIPTA CENSURÆ SUI ABBATIS RELIQUERAT CORRIGENDA, ut ipsemet Chapeaville refert in suo tom. 2. de Triumpho S. Remacli in prolog. lib. 2.

Itaque cum SCRIPTORI ANONYMO NON SIT FIDES HABENDA, neque etiam dicto Chapeaville ea referenti credendum est: cum scriptori non sit major fides adhibenda, quam suo Authori. Cap. Licet ex quadam X. de Testibus. Cap. Fraternitatis de Hæretic. Otrad. Conf. 69. col. 2. Scriptor Anonymus, quo de hic sermo, est auctor Triumphus S. Remacli. Negant fidem illi habendam esse Stabulenses. Ii, inquam, ipsi, quibus solis favet; qui illum non in bibliotheca, sed omnino in Archivio adhuc adservarunt, qui primi describendum & edendum Chapeavillo permiserunt. Quanti sit ponderis hæc Stabulensium confessio ad Triumphus auctoritatem evertendam, equidem definire nolim; est tamen alicujus atque hoc minimum præstat, uti jam impune auctorem Triumphalem fide indignum dicamus, cui fidem habendam ii ipsi negant, quorum intererat illi summam adstruere.

Secundum argumentum ipsi item mihi sufficerunt Stabulenses, cum per Notarium de la Fontaine MS. Codicem in quo Triumphus S. Remacli, describi curarunt: *Liber vetustus in mediocri formula, scriptus in foliis pergamenicis, coepertus asseribus obductis coreo albo, habens duas oblongas clausuras ex coreo albo. In cujus libri initio habebantur verba, quæ sequuntur: Incipit prologus sequentis opusculi. & consequenter: Fratibus Ecclesiarum Dei, quæ sunt in orbe Romano fratres Stabulenses salutem & pacem bonam ex animo. Regnante Henrico quarto, postea Romanorum Augusto, Anno Domini MLXXI, regni autem ipsius anno XV. De his, quæ erga Dei Confessorem, almificum Remaclum nosque ejus famulos &c. Et circa medium libri, quod videbatur aliud opus separatum, comperiebatur scriptum rubeis litteris: „Sigibertus Rex dat S. Remaclo. „& in textum: „Sigibertus Rex Francorum ad argumentum credimus pertinere, „ &c. A quo medio ejusdem præfati libri incipiunt cotationes foliorum a primo usque ad numerum LXXXVI. inclusive, finiens*

idem liber in hæc Verba: Datum Aquisgrani Dominica isti sunt dies Anni Domini MCCXXVII, Notarius, qui, Stabulensibus iubentibus & penicillum dirigentibus, tanta accuratione manuscriptum Triumpho codicem depingit, ut compacturæ adeo intestina, clausurarum figuram, corei colorem suis coloribus exprimat; paginarum formam, naturam, numerum ineat; operum, quæ eo continentur, discrimen attendat; nullam characterum & literarum differentiam in eo advertit. Itaque necesse est, ut concludamus, ab initio ad calcem eadem manu scriptum esse. Jam vero posteriora scripta sunt post annum MCCXXXVI, igitur & priora, quibus Triumphus continetur, post hunc annum scripta sunt. Edidit specimen scripturæ, hoc ex codice depromptum Martenus, atque ex characterum facie contendit, scriptum esse temporibus Henrici III. Imperatoris, qui obiit MCVI. Ego, qui MSS. codices multo pauciores, quam Martenus, oculis insurpavi, ex eadem Characterum specie contra contendi, scriptum esse, plurimis ab Henrici Imperatoris obitu annis. Nuncliquet, esse id recte à me disputatum, atque perperam Triumpho auctoritatem accersit a codicis, in quo legitur, antiquitate. Non eam enim attingit quam illi Vindex eruditus tribuit. Cum de vita S. Popponis, quæ eadem, qua Triumphus S. Remacli, manu scripta est, disceptatione sequenti agemus, alia in hanc sententiam cumulabimus. Nunc ad tertium argumentum, quod superat adversus ipsum Auctorem Triumpho quodque proprius causæ viscera spectat, properamus. Est hoc quoque e Stabulensi Archivo petitum.

Scilicet Auctori triumphali posset aliqua Auctoritas peti ex diplomate Henrici III. Imperatoris anni 1089. Edidit illud Martenus: sed ego spurium aut saltem interpolatum dixi. Ille propugnandum suscepit, ut autem liqueat propugnatum casto conatu, duo ejus exempla hic subijcio. Alterum ex editione Marteniana petitum est; alterum ipsi Stabulenses ante annos quadraginta jussu Principis Abbatis descriptum cum iis, quorum intererat communicarunt.

EDITIO MARTENIANA.

IN nomine sanctæ & individuæ Trinitatis, respectu divinæ miserationis electus tertius Henricus, gratia Dei Romanorum Imperator & Patrius. Quoniam comperimus auctoritate sanctæ scripturæ, omnem hominem de bonis exemplum accipere debere, dignum & justum fatemur, id magis imperialem celsitudinem sollicitius decere servare. Debet enim auctoritas tantæ sublimitatis aliquando revolvete, qualiter res ecclesiarum Dei sitæ sint & quæ a præcedentibus Regibus vel Imperatoribus in eis servientibus tradita sint, & ab eis tradita vel concessa auctoritatis suæ renovare aut roborare litteris. Unde noverit *numerofitas* fidelium nostrorum, tam præsentium, quam futurorum, illustrem virum Abbatem Ro-

EXEMPLUM STABULENSE.

IN nomine sanctæ & individuæ Trinitatis, respectu divinæ miserationis electus tertius Henricus, Dei gratia Romanorum Imperator Augustus & Patricius. Quoniam comperimus auctoritate sanctæ scripturæ, omnem hominem de bonis exemplum recipere dignum & justum esse, fatemur id magis imperialem celsitudinem sollicitius debere servare.

Unde noverit universitas fidelium nostrorum, tam præsentium, quam futurorum,

dulphum

dulphum de Monasteriis Stabulaus
 five Malmundarium cognominatis ,
 quæ utraque quondam corporaliter
 vivens sanctus Remaclus sumptu &
 auxilio Sigiberti Regis infra forestem
 nostram in saltu Arduennæ fabricavit
 & consecravit ; in quorum etiam prin-
 cipali , id est Stabulaus , corpore tenus
 sibi quiescere complacuit , nos cum
 monachis suis adiisse & scripta Vitæ
 ipsius Agii confessoris Christi Remacli
 nec non & præcepta regum Sigiberti ,
 Hildrici , Theoderici , qui petitione
 ejus & ammonitione constructores
 fuerunt ipsorum locorum & sancita
 Imperatorum Karoli , Ludovici , trium
 Ottonum , sed & serenissimæ memo-
 riæ Henrici Imperatoris , genitoris
 nostri , detulisse & postulasse nostram
 celsitudinem , ut omnia appendentia
 vel tradita ipsis ecclesiis a tempore S.
 Remacli per succedentia tempora ,
 nostræ Imperialis præceptionis firma-
 remus autoritate. Est igitur nostra
 dignatione sancitum , ut quidquid
 Prædecessorum suorum temporibus
 in illis locis fuit traditum aut condo-
 natum , seu quod Abbati Popponi Im-
 perator Henricus ob suæ animæ mer-
 cedem in Hasbania reddidit benefi-
 cium , five quod a divæ memoriæ avo
 nostro ipsi fuit restitutum , a comite
 Herimanno ex hærede mortuo per
 aliquanta tempora injuste detentum ,
 Scalentia scilicet & Palifial , cum om-
 nibus appendiciis suis nec non & de-
 cimas ecclesiarum , quas prædeces-
 sibus ipsius prædecessores nostri Im-
 peratores dederunt & confirmave-
 runt ; & quidquid ad ipsa loca emit ,
 sextam videlicet de Amblava & Tum-
 bis a Comite Godefrido de Engeis ;
 vel quod de bono ecclesiæ concam-
 biavit Wendengias & Corworomon
 Abbatis Sancti Maximini data villa
 Asteleburna loco concambii ; seu quod
 ab Hathelino Episcopo Bantbergenfi
 & ejus præposito Luitpoldo concam-
 biavit prædiolum , scilicet Lukefenges ,
 pro Wendengiis & duobus mansis

apud Andernaicum & pro nona de Buobarde, sine aliqua infractura maneat inconvulsam. Quoniam vero prædecessores nostri Reges vel Imperatores suæ auctoritatis firmitate ipsis locis sanciverunt, ut Advocatus ipsorum Monasteriorum in curtibus ad ipsa loca respicientibus non præsumat mansuras aut paratas facere, redibitiones vel freda exigere, aut placitum tenere aut pæfredos sumere sibi, sine permissu Abbatis vel voluntate, eadem & nos ipsi Abbati & ejus successoribus firmando corroboramus banique nostri impositione, ne deinceps quisquam hæc audeat infringere, vigoramus: & quidquid sane acquisitum reperit in quibuslibet rebus ecclesiæ roboratur nostræ præceptionis auctoritate, habens emunitatem ab omni Advocatorum infestatione. Et quoniam Monachis Malmundarii constituti sancita antiquorum Regum vel Imperatorum non suffecerunt, sed sub duobus Abbatibus rescindere eadem Monasteria laboraverunt, quod a temporibus S. Remacii adhuc manet inconvulsam: propter hoc, *inquam*, ne aliqua deinceps inter eos controversia fiat, quod evenisse temporibus Domini Imperatoris Ottonis secundi constat, quodque infra annos pueritiæ nostræ per nos quorundam non sano depravatos consilio, per quinquennium & eo amplius tempore, contigit evenisse, sed apud Curiam nostram Legiæ celebratam in Pascha anno videlicet MLXXI. Incarnationis Dominicæ, ipsi sancto Remaclo nobis præsentialiter oblato, causa expetendæ justitiæ, qui utrorumque *Cænobiorum* fundator illic per miracula, quæ Deus omnipotens per eum, nobis & fidelibus nostris præsentibus, dignatus est ostendere, claruit esse veracissime, quod a nobis erat difficillimum injustè; fatemur nos juste sibi redditum perpetualiter redintegrasse. Et ideo statuimus firmissime, secundum nostrum Imperiale Edictum, ut

Quoniam prædecessores nostri Reges scilicet Sigibertus, Hildricus, nec non Imperatores Karolus, Ludovicus, tres Ottones, seu serenissimæ memoriæ Henricus Imperator, genitor noster, suæ auctoritatis firmitate sanciverunt, ut Advocatus locorum Stabulaus sive Malmundarium in curtibus, ad ipsa loca pertinentibus, non præsumat mansuras aut paraturas facere, redibitiones aut freda exigere, aut placitum tenere, aut de placitis quicquam habere, aut pæfredos accipere, eadem & nos Abbati & ejus successoribus firmando corroboramus: & quidquid sane acquisitum fuerit in quibuslibet rebus Ecclesiæ, sub eadem lege roboratur, nostræ præceptionis auctoritate, habens emunitatem ab omni Advocatorum infestatione.

sub unius Abbatis regimine, sicut jugiter permansit utrumque, sit deinceps subiectum *cænobium*. Et ut hæc nostræ concessionis ac renovationis atque confirmationis de omnibus his plenior habeatur auctoritas, manu propria hoc præceptum subterfirmavimus & Sigilli nostri impressione insigniri iussimus.

Signum Domini Heinrici tertii Romanorum Imperatoris Augusti, Humbertus Cancellarius vice Ruothardi Archicancellarii recognovi.

Data est X. Kalend. Decembris, Anno ab Incarnatione Domini MLXXXIX. Indictione XII. Anno autem Domini Heinrici tertii Romanorum Imperatoris Augusti regni quidem XXXVI. Imperii vero VI. Actum Maguntia in Christi nomine feliciter Amen.

Gemina hæc exempla, qui sollicitè inter se composuerit, deprehendet illico, esse exempla unius eisdemque diplomatis. Eadem clausula, eadem verba, ubi de Advocati juribus agitur, idem in utroque exordium. Sed sunt multa in Marteniano, quæ in Stabulensi desiderantur; quare aut illud interpolatum, aut hoc castratum est: alterum rejiciendum, alterum recipiendum. Utrum autem? Martenianum pridem rejeci; nunc vero multo acrius, quam antea, rejiciendum esse contendo. Nam primo quidquid in eo vides, quod in altero non est, non modo illud potest abesse salvo diplomatis ordine & forma; sed omnino si absit, diploma magis cohærebit & planiore gradu ad finem decurreret. Ad hæc, quæ in utroque conveniunt, ea multo saniora sunt in Stabulensi, quam in Marteniano exemplo. Denique quæ in Marteniana editione abundant, ea ita comparata sunt, ut vel si exemplum stabulense absit, interpolatio aut corruptio manibus palpetur. Licet nunc tam fidenter loqui, quia Martenus ad ea, quæ disceptatione secunda adversus hoc diploma congesseram respondendo, id ita præstitit, ut nunc palam sit, non posse ea convelli.

1. Abbas Rodulfus *illustris* nuncupatur. Erat hic titulus seculis superioribus Regum & Ducum propius: negavi, cuiquam Abbati Regulari unquam concessum fuisse. Esse id rectè a me negatum, suo Martenus silentio fatetur. Quanquam enim simulat, se argumenta mea ad unum omnia convellere velle; atamen ne ad hoc quidem ausus est aggredi.

2, *Propter hoc*, INQUAM, *ne aliqua deinceps inter eos controversia fiat*. Triviale hoc INQUAM unde in diploma aliquod Imperatorium irrepserit, miratus sum. Imperator ubique dixerat, *concedimus, facimus, iussimus*: eadem dicebam eum gravitate locuturum fuisse. Adversarius postquam aliquot scommata & maledicta religiosis sparsit manibus, pergit: *Si Regum & Imperatorum diplomata omnia ad Grammaticæ leges corrigere velis & emendare, ante deficiet vita, quam emendanda*. Verum his ingeniosis salibus non tam mollietur, quam augetur difficultas. Sane diplomata antiqua non sunt exigenda ad

Et ut hæc nostræ concessionis & renovationis atque confirmationis plenior habeatur auctoritas, manu propria hoc præceptum subterfirmavimus & Sigilli nostri impressione insigniri iussimus.

regulas artis Grammaticæ, quæ nunc in scholis viget: sed exigenda sunt ad regulas illius artis grammaticæ, quæ quovis sæculo quavis in aula vigeat. Si Ciceronis elegantiam in diplomate aliquo Henrici III. videris; negabis esse Henrici. Si in Henrici diplomate aliquo offenderis scabrosam illam barbariem, qua Clodoveorum & Dagobertorum horrescunt diplomata; negabis item esse illud Henrici III. Nonne Alexander III. in iudicio, quod Mabillonius *de re Dipl. pag. 623.* recitat, suspectum declarat Zachariæ privilegium *propter stylum dictaminis & corruptionem artis grammaticæ?* Nonne aliud Leonis privilegium dubiis accenset *propter vitium & corruptionem Grammaticæ artis?* Nonne Gregorius VII, teste Mabillonio *de re Dipl. l. 2. cap. 1.* quoddam Privilegium *nomine Alexandri II. titulum rejicit, duabus ex causis:* quarum prior est *Corruptio Latinitatis.* Quin vero, qui crisin meam tanto supercilio despicit Martenus, vel unam chartam producit, in qua Imperator aut Rex quis, eam, quam rideo, loquendi rationem usurparit? sane scio, eandem quoque occurrere in diplomate, quod Ottoni II. tribuitur. Sed hoc ipsum diploma Martenus eodem ex armamentario educit, unde Henricianum. Quis vero sibi persuadeat, Geminos hos Imperatores Stabulensium gratia fecisse, quod neque ipsi ullibi unquam, neque Imperator ullus uspiam fecerit? Ceterum videbit Adversarius, an mihi tabellam XLI. apud Mabillonium opponere velit.

III. Abbati Malmundario-Stabulensi confirmatur id, quod Poppo Abbas ab Hathelino Episcopo Bantbergensi & ejus prapósito Luitpoldo concambiavit prædolum scilicet *Lukesenges, pro Wendengis.* Martenus, posito ad hunc sui diplomatis locum asterisco, in calce paginæ hanc notationem facit: *Hathelinus desideratur in serie Episcoporum Bambergensium apud Bucelinum, collocandus inter Hermannum anno 1075. a Gregorio VII. exautoratum, & Rupertum, qui anno 1089. præfuisse reperitur.* Scilicet intelligebat, diploma suum spurium & interpolatum esse, nisi in serie Episcoporum Bambergensium esset Episcopus aliquis *Hathelinus* nomine. Verum ex Hoffmanno & Goldmayero ostendi, nemini *Hathelino* locum esse inter Hermannum & Rupertum Episcopos Bambergenses. Fatetur; sed ut huic Diplomatis vulnere alio emplastro medeatur, ab anno 1075. ad 1040. gradum reflectens, eo nunc dilabitur, ut dicat: *Hic Hathelinus idem est ac Sugerus seu Suitgerus; qui proinde fuit binominis, uno in diplomate dictus Sugerus, in altero Hathelinus.* Profert deinde unum aut alterum antistitem, cui duo diversa nomina fuerint. Poterat his addere *Arietem* Brixinensem, qui in versibus, quos Mabillonius in *Analectis*, non intellectos, edidit, *Aelim* voce hebræa nuncupatur; poterat addere *Arnonem* Juvaviensem; poterat alios. Sed quid hæc ad institutum? Fuerint aliqui *binomii*; Binomios ideo credimus, quia ita testantur scriptores veteres. At qua de causa Martenus *Sugerum* binomium dicit? Scilicet, ne cogatur fateri, se diploma corruptum edidisse. Nam de *Suitgero* creberrima in scriptoribus æqualibus mentio. Fuit is primum Episcopus Bambergensis, deinde Pontifex Romanus. Meminerunt ejus scriptores Itali & Bambergenses; e nostris Hermannus Contractus, Sigebertus, Marianus, Lambertus, Conradus, Otto Frising. Annalista & Chorographus Saxones, annales Hildeshemenses alique sexcenti. Observant, eum ad Romanam cathedram evectum *Clementis II.* nomen assumpsisse; at nemo homo observat, *Hathelinum* nuncupatum fuisse.

IV. *Data est VIII. Kal. Jun. anno Dominice Incarnationis MLXXIII. Indictione XI. anno autem Ordinationis Domini Henrici IIII. Regis XVIII. Regni vero XVII.* Ita habet subscriptio Diplomatis, quod Henricus III. Einsidlen-
sibus concessit, apud Hartmannum in Annalibus. Ita habent alia hujus Imperatoris Diplomata. Distinguit inter annos *Regni* & annos *Ordinationis*. Illos repetit a mense Octobri anni 1056, quo Henricus II. mortuus est; hos a Kal. Junii anni 1054, qua hujus anni die ab Herimanno Pio Coloniensi Archiepiscopo Aquisgrani *in Regem* coronatus est. In Diplomate Marteniano annus *Regni XXXVI.* cum anno 1089. componitur; jam vero patet, tricelimum quartum a patris obitu, non item tricelimum sextum cum hoc anno componi. Hoc ego Martenum, ut par erat, monui. Homini erudito non hæsit aqua. Reposuit, Henricum hic numerare abs quo Aquisgrani coronatus est. Verum vidimus jam, annos, qui a coronatione ducuntur, non esse annos *Regni*, sed *Ordinationis*; atque duo hæc inter se sollicite distingui. Quare cum hic agatur de annis *Regni* iique ab anno 1056, quo Henricus II. obiit, repetantur, omnino notæ Diplomaticæ chronicæ cubant in mendo.

V. Est illud datum *Maguntia*. Qua autem die? X. Kal. Decembris anni MLXXXIX. Expendendum putavi, an Henricus hoc tempore *Maguntia* fuerit. Auctores æquales scribunt, eum hoc anno in vigilia Assumptionis B. V. Mariæ castrum Glico in Thuringia obsedisse; illudque, inquit Dodechinus, *usque ad Nativitatem Domini obsidebat*. Igitur eo, quod Diploma signat, tempore *Maguntia* non fuit. Consequentiam negat Martenus. Nam *aut per suos Glico castrum obsidione cinxit pridie Assumptionis, aut si per se cinxit, paucis post diebus obsidionis negotio suis derelicto, cum hac longius duceretur, quam sperasset, ut presentia milites ad audendum excitaret, in castra reversus, in vigilia Nativitatis Domini commisso atroci pralio victus fugatusque est*. Dubitat Martenus, an Henricus *per se*, an *per suos* Castrum Egberti cinxerit? poterat eadem ratione dubitare, an ipse *presens* an *in suis* victus fuerit; an *per se* an *per suos* fugam arripuerit? E Thuringia eum *Maguntiam* transfert, *delictis ibi immergendum*. Rationibus & argumentis causam suam tueri non poterat; ad ultimam naufragorum tabulam, ad *systemata* confugit; sed casto conatu. Nam primo aperte testatur Dodechinus, eum Glico castrum ad vigiliam Nativitatis usque obsedisse. Deinde non erat istud Viri fortissimi & constantissimi ingenium, ut bellicos labores declinaret; denique non erant res ejus ita comparatæ, ut, exercitu derelicto, per Germaniam sibi rebellem vagari sustineret. Glico castrum *Maguntia* milliaribus Germanicis triginta distat. Eo Henricum obsidionis tempore transferre, non est nisi hominis, qui quovis pretio errorem tueri conatur.

VI. In formula initiali non placebat, quod se Henricus nuncuparet *respectu divinæ miserationis electum tertium Henricum, gratia Dei Romanorum Imperatorem & Patricium*. Est enim, quod fatetur Adversarius, hoc sine exemplo. Attamen insolentem hunc titulum propugnandum suscipit. Possent ejus argutiæ ex facili retundi; sed præstat monere, Stabulenses ante annos quadraginta idem hoc Diploma Malmundarium misisse; sed ea initiali instructum formula, qua cetera Henrici Diplomata, genuina scilicet & sincera. Quare in ea propugnanda oleum perdidit & operam eruditus Vindex. Verum in exemplo Diplomatico, quod ego Marteno opposui, quodque sincerum credo, eadem formula occurrit. Occurrit omnino. Sed hoc a me facit. Inde enim liquet, hujus exempli descriptorem advertisse, quod illud de cetero idem sit cum Marteniano; quare, ut id magis liqueret, genuina formula

imprudenter rejecta, Martenianam temerario ausu adoptavit. Removeatur; nihil erit amplius in eo, quod stylo, Historiæ, rectæque rationi adversetur; itaque nihil erit, quare non genuinum credatur. At in Marteniano, præter voces *inquam* & *illustis*, semel & iterum *cænobium* pro monasterio legitur: quæ sunt non levia contra illius ætatis stylum peccata, Hathelinus invita omni Historia in cathedram Bambergensem intruditur, anni regni perperam notantur, Henricus Rex eo tempore Moguntia constituitur, quo plusquam triginta milliaribus Moguntia aberat. Quodque his omnibus prævalet, ordo rerum in eo interrumpitur, inutili verborum sartagine singuli versus horrescunt; affectata narratione, loco & tempore non suo, primatus Stabulensium inculcatur. Sed hæc legendo adverti possunt, scribendo indicari nequeunt. Equidem non vereor, ut quisquam, quæ in meo exemplo absunt, neget ab interpolatoris alicujus manu in Martenianum irrepsisse. Hæc autem si interpolata sunt, concidit præcipuum fulcrum, quo Martenus Triumphum S. Remachi fulcire conabatur; cujus labefactandi causa hæc disputata sunt.

Antequam huic Appendici finem faciam, præripienda est omnis Adversario conquerendi ansa. Henrici II. Diploma excerpseram, ut Hathelinum, quod non infeliciter præstiti, ex Episcoporum Bambergensium serie ejicerem. In hoc excerpto legitur Poppo Abbas, qui anno 1048. obiit, prædiū Lukefengias ab ecclesia Bambergensi, ecclesiis Malmundariensi & Stabulensi acquisivisse, dato, ex parte horum Monasteriorum, Bambergensibus *bono de Wendengis*; quod bonum, ipso fatente Marteno, nunquã deinde ad Stabulenses rediit. Itaque ut hoc excerptum non esset necesse secundo rescribere, statim gradum feci ad Diploma anni 1065. in quo Stabulensibus *bonum de Wendengis* confirmatur; dixique illud corruptum esse; quia Stabulensibus *Wendengias* confirmaret, quas, superiori excerpto docente, constaret, ante annos plurimos in jus ecclesiæ Bambergensis transiisse. Sensit vim argumenti Adversarius; eam ut eludat fingit, me hac observatione Diploma anni 1089. oppugnare, atque magnis nisibus illud ab hac impugnatione vindicare laborat. Id vero quid aliud est quam auras verberare? quam sibi, quam aliis fucum facere velle? Id tamen dum facit, malæ me fidei summa confidentia postulare non dubitat. Sed Viri religiosi maledicta & criminationes, scommata & convicia eo æquiori animo fero, quod prudens quisque intelligat, eum nunquam humanitatis, decori & modestiæ leges tanta immoderatione violaturum fuisse, si me rationibus & argumentis oppugnare potuisset.

F I N I S.

